Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	14 mei 2024
Portefeuille(s)	Duurzaamheid, Energietransitie en Circulaire Economie en Volkshuisvesting
Portefeuillehouder(s):	Zita Pels
Behandeld door	Directie Wonen, bestuurszaken.wonen@amsterdam.nl
Onderwerp	Voortgang van het isolatieoffensief 2023-2024

Geachte leden van de gemeenteraad,

Afgelopen periode heeft het college verschillende mijlpalen behaald in het isolatieoffensief. Onder andere door de energiebespaarservice te lanceren; vve's te ondersteunen; adviezen en begeleiding voor eigenaar-bewoners in te kopen; een subsidie voor isolatie te publiceren; en door de buurten in trekken met een mobiel energieloket. De dienstverlening waarmee het college eigenaren stimuleert om te isoleren is groeiende. Het college is tevreden dat dit gaat volgens de planning zoals deze in het uitvoeringsplan voor het isolatieoffensief in oktober 2023 is gepubliceerd. Deze raadsinformatiebrief rapporteer ik aan u over de voortgang van het isolatieoffensief tot op heden.

Het isolatieoffensief

Met het Amsterdamse isolatieoffensief ondersteunt het college woningeigenaren en bewoners van Amsterdam om energie te besparen door het aanpassen van de woning aan de eisen van deze tijd. In oktober 2023 is het uitvoeringsplan voor het isolatieoffensief gepubliceerd[1]. In dit uitvoeringsplan is te lezen dat de gemeente vijf doelgroepen stimuleert om het isolatietempo te versnellen en energie te besparen: bewoners in energiearmoede, vve's, eigenaar-bewoners in eengezinswoningen, corporaties en verhuurders. Verder werkt de gemeente aan het verbeteren van de processen en de dienstverlening bij een aantal thema's.

Uitgangspunt van het isolatieoffensief is 'ongelijk investeren voor gelijke kansen' waarmee het college toewerkt naar een meer klimaatrechtvaardigheid in de energietransitie. De gemeente zet extra middelen in om isolatiemaatregelen te nemen in slecht geïsoleerde woningen in buurten waar de bewoners dit het hardst nodig hebben. Er zijn 165 buurten waar veel of grote sociaal maatschappelijke opgaven zijn. In de overige buurten van de stad stimuleert de gemeente eigenaren door in te zetten op een basisaanbod met goede informatievoorziening.

Mijlpalen

In de onderstaande alinea's staat welke mijlpalen er afgelopen periode zijn behaald binnen de projecten en regelingen voor het isolatieoffensief. Voor een toelichting over de projecten verwijs ik door naar het uitvoeringsplan.

[1] Isolatieoffensief - uitvoeringsplan 2024-2026

Bewoners in energiearmoede

In januari 2024 is de nieuwe energiebespaarservice van start gegaan. De eerste maanden zijn gebruikt ter voorbereiding van de uitvoering. Het netwerk tussen de contractanten en lokale partijen is versterkt, de uitvoeringsorganisatie wordt opgetuigd en personeel wordt opgeleid. De eerste partijen beginnen nu met de uitvoering. De gemeente monitort aandachtig op de tevredenheid van bewoners en de kwaliteit van installatie en adviezen. Komende twee jaar worden er 14.000 woningen van kleine energiebesparende maatregelen voorzien.

In januari 2024 is tevens een nieuwe voucheractie gelanceerd. Stadspashouders kunnen een voucher van €70 aanvragen en die aan energiebesparende maatregelen uitgeven bij lokale winkels of webwinkels. Er zijn momenteel al 12.000 aanvragen gedaan, waarvan ruim 3.400 ook verzilverd zijn. Er is ruimte voor 20.000 aanvragen. Nog voor de zomer wordt de nieuwe witgoedregeling open gesteld. Hiermee kunnen 7.600 huishoudens een cadeaubon aanvragen om hun koelkast of wasmachine te vervangen. Deze cadeaubon is ter waarde van €275.

Vve's

Binnen de vve-aanpak is er gewerkt aan het uitbreiden van het aanbod van adviezen andere diensten en regelingen, worden vve's met dit aanbod begeleid en wordt het team uitgebreid zodat we in meer buurten actief kunnen zijn.

In april 2024 beginnen nieuwe verduurzamingscursussen voor vve's. In deze cursus worden enthousiastelingen binnen vve's in drie dagdelen meegenomen in het verduurzamingsproces binnen vve's. Er is in 2024 plek voor 160 vve's om deze cursus te volgen.

In 2024 zijn er al bijna 30 verduurzamingsadviezen of -onderzoeken verstrekt aan vve's. Per jaar is er ruimte voor 130 vve's om een verduurzamingsadviezen of -onderzoek aan te vragen. Afgelopen periode zijn de criteria voor het toekennen van de adviezen en onderzoeken zo aangepast dat deze vooral in de voorrangsbuurten van het isolatieoffensief kunnen worden ingezet. De kwaliteit en de tevredenheid bij de verstrekte adviezen wordt gemeten. Omdat de adviezen langlopende trajecten zijn kan deze meting pas bij de volgende rapportage van het isolatieoffensief worden meegenomen. Hiermee kom ik terug op het verzoek van de raadsleden Heinhuis (PvdA), Nijssen (VVD) en Hofland (D66) om de tevredenheid van de adviezen te meten. [2]

In een aantal buurten is er in 2022 en 2023 een buurtaanpak gestart met bijeenkomsten, het verstrekken van haalbaarheidsonderzoeken en het delen van de resultaten hiervan. Dit is in de buurten Molenwijk, Baanakkerspark Zuid, De Baarsjes, Buitenveldert, H-buurt en Venserpolder. Momenteel wordt het team dat deze buurtaanpakken organiseert uitgebreid zodat de buurtaanpak in 2024 kan worden geïntensiveerd. Hierbij zetten we veel in op Zuidoost omdat het Volkshuisvestingsfonds hier voor vve's veel kansen biedt. Daarnaast starten we ook in Nieuw-West met buurtaanpakken, daar waar het Volkshuisvestingfonds ook in dit stadsdeel voor kansen zorgt.

[2] In de raadscommissie van 16 november 2023 heeft de wethouder aan leden Heinhuis (PvdA), Nijssen (VVD) en Hofland (D66) toegezegd om de kwaliteit van de energieadviezen te monitoren (TA2023-001383).

Komende periode wordt gewerkt aan het opstellen van een subsidie voor planvorming voor vve's, aan de voorfinancieringsregeling, wordt het activatieteam ingekocht en wordt onderzocht hoe het financieel maatwerkadvies kan worden ingekocht. Hiernaast wordt de informatievoorziening op de website verbeterd; hierover meer in de paragraaf over communicatie.

Sinds maart 2023 geeft de gemeente 1% rentekorting als vve's voor verduurzaming geld lenen bij het Nationaal Warmtefonds. Voor alle hiertoe gereserveerde middelen zijn inmiddels aanvragen van vve's ingediend. Nieuwe aanvragen zijn daarom niet meer mogelijk. Er is tot en met het eerste kwartaal van 2024 door 15 vve's met in totaal circa 835 woningen gebruik gemaakt van de gemeentelijke rentekorting. In totaal is er door deze vve's totaal €25,5 miljoen geleend bij het Warmtefonds. De gemeente heeft hier een rentekorting ter waarde van €3 miljoen vergeven. Voor de overige gereserveerde €2 miljoen aan rentekorting zijn vve's bezig om hun aanvragen te finaliseren. Mede op aandringen van de gemeente financiert het Rijk sinds juli 2023 een rentekorting van 1,5% op het Warmtefonds. Daarom verlengt de gemeente haar rentekorting niet.

Eigenaar-bewoners van eengezinswoningen
Voor deze doelgroep zijn in het uitvoeringsplan van het isolatieoffensief nieuwe projecten aangekondigd. Momenteel worden er 3.200 maatwerkadviezen met begeleiding ingekocht voor de komende drie jaar. De adviezen bieden de eigenaar-bewoners inzicht in de huidige staat van hun woning en de mogelijkheden die zij hebben tot verbetering en isolatie. De adviezen gaan gepaard met begeleiding bij het aanvragen van relevante subsidies en vergunningen en het vinden van de juiste aannemer. Vanaf juli 2024 gaat de gemeente in voorrangsbuurten waar veel woningen staan die slecht geïsoleerd zijn actief de buurten in.

In Nieuw-West begint tevens een aanpak om eigenaar-bewoners te helpen met het uitvoeren van meerdere maatregelen in woningen met hogere welstandseisen, gespikkeld bezit en/of veel achterstallig onderhoud. Er wordt gekeken welk advies en onderzoeken eigenaar-bewoners nodig hebben om hierbij toch te gaan verduurzamen.

Het bereik van collectieve inkoopacties liep afgelopen tijd terug. Met deze acties werden alle eigenaar-bewoners van eengezinswoningen in de stad met een brief benaderd om zonnepanelen of isolatiemaatregelen aan te schaffen. Het college heeft besloten om met deze acties te stoppen. In plaats daarvan wil de gemeente een persoonlijkere aanpak initiëren waarbij eigenaren of groepen eigenaren gekoppeld kunnen worden aan aannemers en er telefonisch energieadvies beschikbaar komt op aanvraag van bewoners.

Extra Isolatiesubsidie Amsterdam
Eind december 2023 heeft de gemeente bijna €5 miljoen verkregen van het Rijk voor het stimuleren van slecht geïsoleerde woningen. In mei 2024 wordt de Extra Isolatie Subsidie Amsterdam gepubliceerd. Deze subsidie werd in het uitvoeringsplan het 'vangnet' genoemd. Amsterdammers die willen verduurzamen kunnen €2.500 subsidie aanvragen voor het uitvoeren van isolatiemaatregelen, mits daar een energieadvies aan vooraf is gegaan. Door een hogere Rijksbijdrage is de subsidie ten opzichte van de eerder gecommuniceerde €2.000 verhoogd naar €2.500 per woning. De subsidie is voor woningeigenaren in slecht geïsoleerde woningen die een woning met een WOZ-waarde van minder dan €370.000 bezitten (peiljaar 2021). De gemeente

heeft geanalyseerd dat hiermee vooral mensen met een lager- of midden inkomen aanspraak maken op de subsidie.

Binnen vve's kunnen verhuurders aanspraak maken op de subsidie als zij kunnen aantonen dat de staatssteungrenzen niet worden overschreden. Verhuurders mogen voor gesubsidieerde verduurzamingskosten of achterstallig onderhoud geen huurverhoging vragen, waardoor de subsidie direct ten goede komt aan de huurders. Dit wordt in de communicatie rondom de subsidie en beschikking benadrukt. De subsidie kan gestapeld worden met de subsidies van het Rijk en past binnen de eerdergenoemde aanpakken voor vve's en eigenaar-bewoners van eengezinswoningen. De gemeente voorziet de woningeigenaren van een voorschot op de subsidie van 70%, zodat eigenaar-bewoners met een krappe spaarrekening ook aan verduurzaming van hun woning kunnen beginnen.

Volkshuisvestingsfonds

Tot op heden heeft Amsterdam twee keer vanuit het Volkshuisvestingsfonds een substantieel bedrag ontvangen. Voor Zuidoost is in 2021 €41 miljoen ter beschikking gesteld, waarvan €29 miljoen voor het wegwerken van achterstallig onderhoud en verduurzaming van woningen. In Nieuw-West is in december 2023 €28 miljoen ter beschikking gesteld, waarvan €19,6 miljoen voor het wegwerken van achterstallig onderhoud en verduurzaming van woningen. In maart 2024 is er nogmaals voor Nieuw-West geld aangevraagd bij het Volkshuisvestingsfonds. Het gaat om hetzelfde bedrag als eind 2023 is aangevraagd. Hierover krijgt de gemeente in de loop van 2024 uitsluitsel. De aanvraag voor de vierde en laatste tranche uit het Volkshuisvestingsfonds gaat naar verwachting om circa €12 miljoen en kan eind 2024 bij het Rijk worden ingediend.

De subsidieregeling die voor Zuidoost is gemaakt, wordt uitgebreid zodat ook woningeigenaren in Nieuw-West gebruik kunnen maken van de Volkshuisvestingsfonds-subsidie. Naar verwachting zal de subsidieregeling voor de zomer van 2024 worden vastgesteld.

In Zuidoost hebben nu drie vve's met 1.081 woningen een subsidie aangevraagd en is de uitvoering nagenoeg afgerond. Door actiever met de vve-aanpak de buurten in te gaan, stuurt de gemeente op een sterke groei van dit aantal. Uiteindelijk zullen in Zuidoost tot en met 2030 tussen de 3.100 en 3.400 woningen met subsidie van het Volkshuisvestingsfonds worden verduurzaamd. De uitvoering in Nieuw-West start na vaststelling subsidieregeling eind 2024. Inclusief de nieuwe aanvraag bij het Rijk kan de gemeente aan 2.400 woningen in Nieuw-West subsidie verlenen voor verduurzaming.

Communicatie

In februari 2024 is het mobiele energieloket gelanceerd, genaamd: 'Jouw huis van morgen'. Dit is een verrijdbaar loket dat op dagmarkten, bij scholen of andere bijeenkomsten kan worden ingezet. Aan dit loket worden gesprekken gevoerd over allerlei onderwerpen die met duurzaam wonen en energiebesparing te maken heeft. Het mobiele energieloket trekt vanaf half april 2024 tien weken lang de buurten en wijken van Amsterdam in en zal iedere dag op een andere locatie aanwezig zijn. Kijk op www.amsterdam.nl/duurzaamwonen voor actuele data en locaties.

Verder wordt er gewerkt aan de herlancering van het online energieloket. Een website direct onder de vlag van Gemeente Amsterdam over het verduurzamen van woningen. Op de website kunnen bewoners en ondernemers, vooral praktische informatie krijgen over het stadsbrede aanbod voor het verduurzaming van woningen. Komend najaar zal het nieuwe online energieloket gelanceerd worden.

Natuurinclusief isoleren en renoveren

Om beschermde diersoorten in gebouwen te beschermen en vooruitgang te boeken met het isolatieoffensief werken we aan een soortenmanagementplan voor Amsterdam. Hiermee kan Amsterdam voor een heel gebied een natuurvergunning verkrijgen onder de Omgevingswet. Woningeigenaren hoeven dan geen eigen ecologisch onderzoek meer uit te laten voeren. Dit bespaart Amsterdammers tijd en geld, en voorkomt vertraging in het verduurzamingsproces.

Het opstellen van een soortenmanagementplan voor de hele stad is een langdurig proces, vooral vanwege het benodigde ecologisch onderzoek naar vleermuizen. De pilot in de wijk Nellestein in Zuidoost is bijna voltooid. Wegens de complexiteit van het opstellen van een soortenmanagementplan en de beperkte capaciteit in de markt kan deze werkwijze niet in één keer over de hele stad worden uitgerold. Komende jaren gaan we gefaseerd per stadsdeel een soortenmanagementplan opstellen. In afstemmening met de corporaties wordt het eerste soortenmanagementplan opgesteld voor Nieuw-West. Het veldwerk voor het ecologisch onderzoek start in april 2024. Naar verwachting kan er in Nieuw-West vanaf 2026 volgens het soortenmanagementplan worden gewerkt. Tegelijkertijd start de voorbereidingen voor het soortenmanagementplan in andere stadsdelen en de implementatie van deze nieuwe werkwijze in de gemeentelijke organisatie. In 2025 start het ecologisch onderzoek in Noord en Zuidoost. Waarna in de komende jaren in elk stadsdeel ecologisch onderzoek wordt gedaan en een soorten managementplan wordt opgesteld.

Inkoopkalender

Veel van de inzet van het college om het isolatietempo te versnellen wordt ingekocht via aanbestedingen. Op verzoek van de raad is in de onderstaande tabel een lijst met aanbestedingen die komende twee jaar in het kader van het isolatieoffensief zijn en worden uitgezet.[3] Bij elke aanbesteding wordt afgewogen hoe lokale partijen betrokken kunnen worden. De data van publicatie kan wijzigen door actuele ontwikkelingen. De opdrachten die binnen bestaande raamcontracten van de gemeente vallen zijn niet opgenomen in de tabel.

Veel projecten waar diensten worden ingekocht lopen tot 2026 wegens de looptijd van de budgetten. Voor het bereiken van de doelen van het isolatieoffensief moet de inzet ook na 2026 worden gecontinueerd.

[3] Aan het lid Havelaar (CDA) is in de commissie van 7 december 2023 toegezegd inzicht te geven in de aanbestedingen die komende periode in het kader van het isolatieoffensief zijn en worden uitgezet (TA2023-001489).

Tabel Inkoopkalender voor het isolatieoffensief

Opdracht	Publicatie	Looptijd opdracht	Geschatte opdrachtwaarde
Energieadvies eigenaar-bewoners in eengezinswoningen	Q1 2024	1 jaar, met mogelijkheid 3 keer een jaar te verlengen	€1.808.000 totaal
Online energieloket	Q2 2024	2 jaar, met mogelijkheid 2 keer een jaar te verlengen	€350.000 totaal
Vve Activatieteam	Q2 2024	2,5 jaar, met mogelijkheid tot verlengen	€300.000 totaal
Financieel advies voor financiële niet-kunners in vve's	Q4 2024	2 jaar, met mogelijkheid tot verlengen	€500.000 per jaar
Vve-ok check	Q4 2024	1,5 jaar, met mogelijkheid tot verlengen	€170.000 totaal
Financiële doorrekening aansluiting warmtenet voor vve's	Q1 2025	1,5 jaar, met mogelijkheid tot verlengen	€70.000 per jaar
Trainingen, opleidingen en cursussen voor vve's en professionals	Q2 2025	1 jaar, met mogelijkheid tot verlengen	€250.000 per jaar
Zon/PV advies voor vve's	Q2 2025	1 jaar, met mogelijkheid tot verlengen	€250.000 per jaar

Rapportage en monitoring

Het behalen van de doelen van het isolatieoffensief kan alleen als eigenaar-bewoners, huurders, verhuurders en corporaties, zich hiervoor inzetten. Het college blijft rapporteren over het bereik en het effect van de inzet van het isolatieoffensief. Om de doelen uit het nationale isolatieprogramma te halen moet er echter ook veel gebeuren zonder dat de gemeente erbij betrokken is. Om te monitoren wat er in de hele stad gebeurt met het isolatietempo, gaat het college niet enkel over haar eigen inzet rapporteren maar ook langjarige gegevens monitoren. Komende jaren zullen de energielabels en de landelijke gegevens over de hoeveelheid verstrekte subsidie worden bijgehouden om een langjarige trend te kunnen waarnemen. In samenwerking met de monitor uitvoering energietransitie en de monitor van de Amsterdamse Aanpak Volkshuisvesting wordt gekeken waar deze gegevens het best opgenomen kunnen worden.

Financiële update

De begroting van het isolatieoffensief is terug te vinden in het uitvoeringsplan. In aanstaande voorjaarsnota wordt de gemeentebegroting hierop aangepast. In de voorjaarsnota worden ook wijzigingen naar aanleiding van de jaarrekening 2023 en voortschrijdend inzicht verwerkt. Deze wijzigingen hebben niet geleidt tot inhoudelijke wijzigingen van het uitvoeringsplan.

Tot slot

Zoals u in deze rapportage van het isolatieoffensief leest is het offensief in volle gang. De uitbreiding van de dienstverlening verloopt volgens planning. Komende jaren wordt dit aanbod verder uitgebreid. Hiernaast gaat komende jaren het aantal buurten waar de gemeente actief verduurzaming stimuleert verder uitbreiden. Met deze raadsinformatiebrief hoop ik u voldoende te hebben geïnformeerd over de voorgang van het isolatieoffensief. Met deze

raadsinformatiebrief doe ik tevens de toezeggingen af die ik heb gedaan aan de raadsleden Heinhuis (PvdA), Nijssen (VVD) en Hofland (D66) en aan het lid Havelaar (CDA). Respectievelijk in de commissie van 16 november 2023 en in de commissie van 7 december 2023.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Zita Pels
Wethouder Duurzaamheid en Volkshuisvesting